

Submitted: November 2018
Revised: December 2018
Accepted: December 2018

İNSAN, DİL VE KUR'AN

Ali TAŞTEKİN¹

Özet

Kur'an-ı Kerim'deki altmış beş yerde "insân", on sekiz yerde "ins", bir yerde de "insî" geçmektedir. Ayrıca bir ayette "enâsî", beş ayette "ünâs", iki yüz kırk ayette de "nâs" şeklinde çoğul olarak yer almaktadır. Beş ayette görmek manasında "ânese" şeklinde, bir ayette de izin alma anlamında "teste'nisû" şeklinde kullanılmıştır. Bir ayette ise konuşma, ülfet, ünsiyet etme anlamında "müste'nisîn" şeklinde özne kalıbında kullanılmıştır. Ayrıca vurulduğu zaman ses çıkaran kuru balçık anlamına gelen "salsâ"l tabiri, insanı öteki canlı türlerinden ayıran konuşma ve dil üretme yeteneğine, hem de insan varlığının kolay kırılabilir ve zayıf yaratılışına işaret ettiği söylenmektedir. Bu çalışmada; dil ve iletişimle ilgili olduğunu değerlendirdiğimiz 74 farklı ibarenin 924 suredeki 2077 ayette toplam 2162 kez geçtiği tespit edilmiştir. Bütün ibarelerin sure, ayet ve geçiş frekansları verilerek, Diyanet meali üzerinden Kur'an ve insan iletişiminde dilin önemi araştırılmıştır. İnsan, dünya ve Kur'an çeşitli yönleriyle birbirine benzetilir. "Peygamber yürüten Kur'an, dürülen dünya insandır" madem, değişim ve dönüşüm sürer her dem. Dil; her üçü için de gereklidir ve üç benzemezi birbirine döndüren harikulade bir araç; ezelden ebede varlığını sürdüren kökü arzda, dalları semada ve her mevsim meyve veren bir İlahî ağaçtır. İnsanca yaşamak, doğru yolda buluşmak ve güzellikte yarışmak için dil, yani doğru iletişim şarttır. Kur'an, dünya ve insan için hem doğru kılavuz hem de sağlam kaynaktır. Onunla sürekli iletişim içinde bulunmak, ebedî hayat için mutlak bir hak ve muhakkak olan ezeli varlığa ulaşmak bedî bir ihtiyaçtır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, dil, iletişim, Türkçe.

THE HUMAN, LANGUAGE AND THE QURAN

Abstract

In the Holy Quran, the word "insân" (meaning "human") is mentioned sixty-five times, the word "ins" is mentioned eighteen times and the word "insî" is mentioned one time. Also, the word "enâsî" is mentioned in one verse, the word "ünâs" in five verses and the word "nâs" (the plural form) is mentioned in two hundred forty verses in the Quran. We see the word "ânese," which means "to see" in five verses, and the word "teste'nisû," which means "to get permission," in one verse. The "müste'nisîn" form of the word, which means "to talk, to see someone as friends, to keep company," is also used in one verse in the subject form. The word "salsâl," whose literal translation is some kind of wet clay that makes a sound when knocked on, is mentioned as well. This word is said to be used with reference to two things: One is the human beings' ability to talk and form languages which separate them from other living creatures, the other is the vulnerable and weak nature of human beings. In this study, we identified that 74 different expressions which we think of as related to language and communication were used 2162 times in total in the 2077 verses of 924 surahs (sections) of the Quran. The Turkish translation of the Quran prepared by Turkish Directorate of Religious Affairs is used for this study. By specifying the usage frequencies of all these expressions and identifying the verses and surahs they were used in, the importance of language in Quran and human communication is surveyed throughout the study. Human beings, the Earth and the Quran are associated with each other in various ways. Since "the Prophet is a walking Quran, the rolled up Earth is the human," there shall always be change and transformation. Language is a necessity for all three, and the wonderful tool that transforms these three dissimilar beings is a divine tree with roots in the ground and branches in the sky, that bears fruits in all seasons and lives for all eternity. Language, namely accurate communication, is a necessity for living humanely, meeting on the right path and competing in kindness. The Quran is the true guide and a solid source for the Earth and the human beings. Being in constant contact with the Quran and reaching the eternal being, which is an absolute right and an unquestionable certainty for everlasting life, is an aesthetic need.

Keywords: The Quran, language, communication, Turkish.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Arel Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Kemal Gözükara Kampüsü, Tepekent, Büyüçekmece-İstanbul/ Türkiye, alitastekin@arel.edu.tr

GİRİŞ

Bilindiği üzere ilk insan Hz. Âdem'dir. “Âdeme öğretilen isimler konusunda çeşitli yorumlar yapılmıştır. Bu isimler, insanların tanışmasına ve anlaşmasına sebep olan bütün isimler, meleklerin isimleri, nesillerin isimleri ve eşyanın özelliklerden oluşan ilmi şekilleri ve eşyanın fiilleri diye tefsir edilmiştir. Samî dillerinde isim eşyanın gerçeğinin sembolü olarak anlaşılır.” (Ertuğrul 2004: 26).

Fizikî ve ruhî özellikleriyle insanlar arasında bilgi ve beceri bakımından seviye farklılıkları bulunmaktadır. Bu farklılıklar, iletişim kurma ve kendi aralarında anlaşma sağlama veya çatışma çıkmasının önemli sebeplerindedir. “İnsanların ekserisi avam tabakadan olduğu için satır aralarında gizli olan derin manaları anlayamazlar. Bunun içindir ki Kur'an insanlığa genel olarak onların anlayacağı dili esas alarak hitap eder. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, ‘Kur'an lafızlarının delalet ettiği mânaların sadece gündelik Arap dilinin delaletleriyle sınırlı olmadığıdır. Zira kasd-ı mütekellim'in tespiti sadece lafız ve lügat bilgisiyile mümkün değildir.” (Eren 2014: 136). Bu durum, ayetlerin farklı yorumlanmasını ve değişik inanç ve anlayışların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

İnsanı diğer yaratılmış varlıklardan ayıran, sadece insana özgü birtakım özellikler vardır. Dış görünüşü, utanma, sıkılma, gülme gibi tavırları, akılcı kullanması, muhakeme kabiliyeti, sanat becerisi, inanç ve ibadet etme şekli, alet ve eşya üretmesi, yönetim becerisi, şuurlu ve vicdanlı hareketi, analiz, sentez yapma mahareti gibi düşünce, duygu ve davranış nitelikleri ile insan hayvanlardan ayrılır. Bu nitelikler, aynı zamanda insanların da nicelik bakımından birbirlerinden ayrılmasına sebebiyet vermektedir.

Kur'an araştırmalarına göre “Kur'an-ı Kerim'de altmış beş yerde insân, on sekiz yerde ins, bir yerde de insî geçmektedir. Ayrıca bir ayette enâsî, beş ayette ünâs, iki yüz kırk ayette de nâs şeklinde çoğul olarak yer almaktadır. Beş ayette görmek manasında ânese şeklinde, bir ayette de izin alma anlamında teste'nisû şeklinde kullanılmıştır. Bir ayette ise konuşma, ülfet, ünsiyet etme anlamında müste'nisin şeklinde ism-i fail kalıbında kullanılmıştır”. Ayrıca “Vurulduğu zaman ses çıkaran kuru balçık anlamına gelen salsâl tabiri, insanı öteki canlı türlerinden ayıran konuşma ve dil üretme yeteneğine, hem de insan varlığının kolay kırılabilir ve zayıf yaratılışına işaret ettiği söylenmektedir.” tespiti yapılmıştır (Ertuğrul 2004: 27). Kur'an'da bu kadar sık ve değişik biçimlerde “insan” kavramının ifade edilmesi; Allah'ın insana verdiği değerın göstergesi sayılabileceği gibi; insan niteliklerinin Kur'an perspektifinden yansıtılması suretiyle bir ideal insan portresinin ortaya çıkmasının gereği olarak da yorumlanabilmektedir.

“Dillerin öneminden dolayı, peygamberler kavimlerinin lisanı ile gönderilmiştir.² Güzel konuşmanın insanlar üzerindeki etkisini bilen Hz. Mûsâ, Yüce Allah'tan, kendisinden daha düzgün konuşan Hârûn (a.s.)'u kendisine yardımcı olarak göndermesini istemiştir.³ Kur'an-ı Kerim de kavli belîğ (edebi söz)⁴ kavli ma'rûf (güzel söz),⁵ kavli kerîm (tatlı ve güzel söz)⁶ kavli sedîd (doğru söz),⁷ ve kavli-meysûr (yumuşak söz)⁸ den bahsederek bunları teşvik etmiş ve bunların insan psikolojisine ve cemiyete tesirini ima etmiştir (Cebeci 1987: 38). ‘Her kim izzet istiyorsa bilsin ki izzet tamamıyla Allah'ındır. O'na hoş kelimeler yükselir, onu da salih amel yükseltir.’⁹ Bu ayetteki kelime-t-tayyibu (güzel kelimeler) ifadesi, her türlü güzel söz, Allah'a övgü, zikir, dua, tesbih, kelime-i şehâdet, istiğfâr, Kur'an okuma vb. anlamlara geldiği söylenmiştir. Yüce Allah aşikâr ve gizli konuşmalarda kötü sözü yasaklayıp güzel sözü emretmiş, bir toplulukta gizli konuşmayı menetmiştir.¹⁰ Böylece Allah, bir cemiyette yanlış anlaşılmalara sebebiyet verecek gizli konuşmaları yasaklayarak Müslümanlara görgü kurallarından birini öğretmiştir.” (Ertuğrul 2004: 156, 157).

Ana hatlarıyla dili, taraflar arasında anlamlı bir ilişki kurmaya yarayan iletişim kaynağı olarak tanımlamak mümkündür (TDK 1998: 526), (MEB 1995: 655-656). Olay, olgu, nesne ve varlıklara bağlı olarak farklı dil çeşitleri geliştirilmiştir. Bunlardan biri de din dilidir (Koç 1998: 22-25). Din dilinin tanımında, bu dilinin genel dil kuramı içerisindeki konumu ve diğer dil çeşitleriyle olan ilişkileri hakkındaki tartışmalar, önemli ölçüde belirleyici olmuştur (Yavuz 2006: 100). Dinin ahlak, bilim, hukuk ve sanatla ilişkisine bağlı olarak geliştirilen bu tanımlar, esasen dinin nasıl anlaşıldığına da bir göstergesi olması açısından önemlidir. Farklı alanlara yönelik cevap üretmek kaygısından hareketle değişken ve gelişken bir yapı arz eden (Aydın 1999: 136) din dilinin en belirgin işlevini; günümüz açısından belli bir inanç, kabul ve felsefeye bağlı kalarak, varlık ve onun bilgisine ilişkin tutum

² İbrâhîm 14/4.

³ Tâhâ 20/27-29; Şuârâ 26/13.

⁴ Nisâ 4/63.

⁵ Bakara 2/235, 263; Nisâ 4/5, 8; Ahzâb 33/32; Muhammed 47/21;

⁶ İsrâ 17/23.

⁷ Nisâ 4/9; Ahzâb 33/70.

⁸ İsrâ 17/28.

⁹ Fâtır 35/10.

¹⁰ Mücâdele 58/9-10.

ve anlayış biçimlerinin anlaşılabilir ve hissedilebilir bir dil disiplini içerisinde ifade edilmesidir (Koç 1998: 15-27), (Yavuz 2006: 101-103), şeklinde ifade etmemiz mümkün görünmektedir. (Çağlayan 2014: 42).

İslâm dini, kendini bütün insanlığa Kur'an diliyle takdim etmektedir. Bu nedenle İslâm'ın doğru anlaşılması Kur'an-ı Kerim'in doğru algılanmasıyla mümkündür. Kur'an'ın en doğru bir biçimde anlaşılması ve günlük hayatta uygulanabilmesi için Kur'an'da geçen temel kavramların ne anlamda ve ne maksatla kullanıldığının bilinmesi gerekmektedir. Zira kavramların doğru algılanmaması beraberinde çeşitli yanlış yaklaşımları ve pratikleri getirmekte, bunun neticesinde de Kur'an'ın orijinal mesajı, muhatabında istenilen inanç ve anlayışı gerçekleştirememektedir (Önal 2008: 440).

Beden dili ve diğer iletişim araçları dışındaki yazılı ve sözlü ifade olarak dil, Allah'ın sadece insanlara bahsettiği bir anlaşma aracıdır. Kur'an, dillerin kökeninin ilâhî olduğunu bildirir. Allah, atamız Âdem'i yarattıktan sonra ona isimleri öğretmiştir. İnsanoğlu konuşma yeteneğine sahip olduğu gibi yeni kelimeler ve kavramlar üretme yeteneğine de sahiptir. Bu özellik onu meleklerden üstün yapmaktadır. Yüce Allah, insanlara bir nimet olarak vermiş olduğu konuşma ve yazma yeteneğini faydalı ve iyi yolda kullanmalarını istemiş ve kötü sözü, çirkin ifadeyi yasaklamıştır (Ertuğrul 2004: 157).

Günümüzde dünyanın muhtelif bölgelerinde hemen her gün binlerce Müslüman katlediliyor. Ne yazık ki öldürenlerin çoğu yine Müslümanlar. Oysa Kur'an: "Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa Allah için şahitler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp hevanıza (tutkularınıza) uymayın. Eğer dilinizi eğip bükerek (sözü geveler) ya da yüz çevirirseniz, şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır."¹¹ şeklinde uyarılarda bulunur. Buna rağmen birçok Müslüman adaletten sapar, haksızlık ve zulme bulaşır, yakınlarını kayırır." (Dorman 2016: 35). Müslümanları yine Müslüman eliyle katleden görünmez silahın, din kardeşi olması gerekenlerin arasındaki iletişim kopukluğu ve kişilerin "dillerini eğip bükerek" yalan söyleme davranışları olduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca Müslümanların genelde kendi aralarında olduğu gibi Allah ile de sağlam bir iletişim kuramadıkları, bu nedenle ayetleri yanlış anlayıp, kendi çıkarlarına göre yorumladıkları, hatta peygamberimize atfettikleri uydurma hadislerle toplumsal barışı yaraladıkları düşünülmektedir. Rabbimiz, Kur'an'da: "Gerçek şu: Bu Kur'an sana ve toplumuna elbette ki bir hatırlatıcı/bir öğüttür. Bundan sorumlu tutulacaksınız."¹² diyerken, hesap günü Allah'ın huzuruna çıktığımızda "Rabbim gönderdiğin kitap yetersizdi. Senin kitabında belirtmediğin ancak yenilmelerini uygun görmediğimiz için kendimize haram kıldığımız şeyler oldu." diyebilir miyiz? Şayet böyle bir şey dersek Rabbimiz "Siz bunca ayetimden habersiz miydiniz?" demez mi bizlere: "Dillerinizin yalan yere nitelendirmesi dolayısıyla şuna helal, buna haram demeyin. Çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa ermezler."¹³ (Dorman 2016: 84).

İNCELEME

İnsan, eşyayı isimlendirmekle ilim yapmaya başlamıştır. Bu bağlamda akıl, önce dili daha sonra ise, ilmi keşfetmiştir. Bundan dolayı bilgi felsefesi olan epistemoloji, tüm disiplinler için olduğu kadar, dinî disiplinler için de büyük bir öneme sahiptir (Atay 2012: 41, 43). İlimin zorunlu şartı olan iletişim, ilk olarak dilin keşfi ve onun öznel arası birlikteliğinden ibarettir. Haberî bilginin doğru bir şekilde anlaşılması ve sağlıklı bir iletişimin sağlanması, tarafların ortak bir dil üzerinde anlaşmalarıyla mümkündür. Mesajı iletenle mesajı alan arasındaki uyum, tarafların kelimelere yükledikleri anlam aralığını ne derece bildikleriyle ilintili olarak değişebilmektedir. Vericinin iletiye yüklediği anlam, alıcı tarafından bilinmiyorsa veya yanlış biliniyorsa, iletişimin başarısından bahsedilemez. (İzutsu, ts.: 233-234; Bor 2011b: 21, 57-58, 95- 116, 135), (Çağlayan 2014: 44). Din dili dışındaki alanlarda meydana gelen iletişim hatalarının doğuracağı sonuçlar, yanlış anlamadan kaynaklanan güvenme, kırılma, küsme ve kavga etme gibi sonuçlar doğururken, dinî konulardaki iletişim kazaları daha ciddi problemlere neden olmaktadır.

İletişimin tam olarak kurulabilmesi için, hem hatibin hem de muhatabın kullanılan kelime, cümle, pasaj ve metnin ne gibi bir işleve sahip olduğunu bilmeleri gerekir. Yazılı metinlerde, dilin işlevlerinin önemi daha da artar; çünkü yazar karşımızda değildir. Jest, mimik, vurgu ve tonlamalar ile anlama etki eden diğer ses birimleri yazıda tam olarak gösterilememektedir. Kullanılan kelimenin ya da cümlenin işlevinin bilinmesi, yazılı metnin içeriği hakkında ipucu verebilmektedir (Karagöz 2007: 180). Bu durumda yazarın üslubu önem kazanmaktadır. "Üslûp,

¹¹ Nisa 4/135

¹² Zuhuruf 43/44

¹³ Nahl 16/116

bir yazarın metnini ya da konuşan bir bireyin sözünü oluştururken dilin vasıta ve imkânlarını kendine ait ölçütlerle seçip kullanması sonucu ortaya çıkan özellikler olarak tanımlanabilir.” (Vardar 2002: 40).

Dil birimlerinin belli bir amaçla kullanılışı olarak tanımlanabilecek olan dilin işlevleri, farklı ilim adamları tarafından değişik şekillerde sınıflandırmıştır.¹⁴ Bir dize veya cümlenin birden çok anlamı olabilir. Her okuyucu veya dinleyici kendi kültürel seviyesine ve bilgi birikimine göre okuyup dinlediğinden farklı iletiler alır. Tasavvuf konulu şiirlerde beyitlerin bir görünen, bir de tasavvufi anlamları olduğu bilinmektedir. Aynı kod ile birden çok mesaj verilebilir. Kod/ simge sadece dilsel olmayıp; aynı zamanda kültürel ve estetik kodların bilincinde olarak sözü/metni oluşturmalıdır. Aksi takdirde doğru iletişim kurulamaz. İletişimin altı temel unsurundan birinin ön plana çıkmasına göre dilin işlevleri belirlenir. Bu işlevler, bağlamsal/göndergesel, duygusal, sanatsal, çağrı, ilişki ve üst-dil işlevi (Karagöz 2007: 174, 177, 180) gibi adlarla sınıflandırılmaktadır. Kim, kime, ne maksatla, neyi, niçin ve nasıl iletiyor soruları iletişimin ilgi alanına girmektedir. Bu soruların her birinin muhatabı olan varlık veya işlevin niteliği ve niceliği iletişimin kalitesini etkilemektedir.

“İletişim, insanların dış dünyayı algılayarak iç dünyalarında anlamlı iletilere dönüştürdükleri ve bu anlamlı iletileri de dış dünyayla paylaştıkları dinamik bir süreçtir. Bu sürecin devamlılığı ise dile dayanmaktadır. İnsanlar arasındaki bildirişimin en etkin vasıtası olan dil, iletişim sürecini tüm boyutlarıyla etkilemektedir.” (Yalçın ve Şengül 2007: 749). Dili güzel ve etkili kullanma becerisi hayatın her alanında önem kazanmakta, özellikle din ve inanç bağlamında dilin ehemmiyeti artmaktadır.

Başta Kur'an olmak üzere kutsal kitapların, dil konusuna oldukça önem verdiklerini biliyoruz. İlk dilin günümüze ulaşan dillerden hangisi olduğu, zamanla dillerin farklılaşması ve birbirinden üstünlüğü konusunda muhtelif görüş ve anlayışlar bulunmakla birlikte; önemli olanın birbirimizi anlayabilmek ve dillerin farklılığını toplumsal tabakalaşma ve kutuplaşmaya değil, anlaşılabilirliğe ve kaynaşmaya vesile yapmaktır. (Aydar ve Ulutaş 2010: 694).

Kur'an'a göre Allah ile kulları arasındaki iletişim, insanın yaratılışından önce başlar. Kur'an'da “Kıyamet gününde, biz bundan habersizdik demeyesiniz diye Rabbin Âdemoğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini çıkardı, onları kendilerine şahit tuttu ve dedi ki. ‘Ben sizin rabbiniz değil miyim?’. (Onlar da), ‘Evet biz buna şahit olduk’ dediler.”¹⁵ denilmektedir. Kur'an-ı Kerim'e bakıldığında, Allah ile yaratılmışlar arasındaki iletişimin, üç varlık türü ile Allah arasında gerçekleştiği görülür. Bunlar; manevî (ruhanî) varlıklar (melekler, cinler ve şeytanlar), insanlar ve diğer yaratılmışlar (hayvanlar, cansız varlıklar) olarak belirtilmiştir (Certel 2008: 141).

Kur'an-ı Kerim'in kullandığı dili, din dilinin sınırları içerisinde değerlendirmek mümkündür (Yavuz 2006: 118, 144). Çünkü Kur'an vahyi; Tanrı, kıyamet, diriliş, cennet, cehennem gibi fiziksel ve metafiziksel varlıklar hakkında konuşmakta (Ayдын 1999: 117; Koç 1998: 22, 282; Yavuz 2006: 95, 99); yaşama ve sonrasına ilişkin çözümlemelerde bulunmaktadır. Kur'an'ın kullanmış olduğu din dilini, genel olarak Tanrı ve diğerleri hakkında konuşmak şeklinde ikiye ayırmak mümkündür. Kur'an dilinde, dilbilim kural ve mantığı açısından çelişkili, şüpheli ve anlaşılabilir olmayan hiçbir unsurun barınması düşünülemez. Bu açıdan Kur'an dilinin anlaşılabilirliği ve yorumlanabilirliği tartışmaları ile onun ne derece hakikati temsil edip etmediği iddiaları arasında yakın bir ilgi olduğundan bahsedebiliriz. (Çağlayan 2014: 50).

Allah ile insan arasındaki yaratan ve yaratılan (ontolojik) ilişkisi, ancak etik boyutta Rabb-kul ilişkisine dönüşebilmektedir. Kul ve Allah arasındaki iletişimin sınırı kulun mahiyet ve marifetine göre belirlenmekte, böylece Allah'ın insan için belirlediği yaratılış gayesi olan kulluğu ve Allah adına vekilliği gerçekleşmektedir. Aksi halde eğer insan; Allah ile kendisi arasında ontik anlamda bir ilişkinin şuuruna varamazsa, epistemik ve etik boyutta da o insan için, yaşanabilecek olumlu bir tecrübe yoktur. (Gümrükçüoğlu 2013: 840).

Kur'an'ı Kerim, vermek istediği manayı ifade etmek üzere seçtiği kelimeleri ve bu kelimelerden oluşturduğu metinleri ile diğer eserlerden (şiir veya nesir) anlam zenginliği ve ifade gücü bakımından çok üstündür. Kur'an'ın; metin ve hitabetinin Arap üslubundan daha farklı bir tarza sahip olduğu, cümlelerinin son derece etkileyici bir yapıda bulunduğu, tasvirlerinin üstün nitelikte ve ibaresi ile medlül arasında mükemmel bir uygunluk bulunduğu konularında dilbilimciler ve müfessirlerin hemfikir olduğu bilinmektedir (Arpa 2002: 94).

Kur'an'la hemdem olanlar, her okuyuşta yeni şeyler öğrendiklerini, önceden okudukları halde ilk defa okuyormuşçasına bir tecrübeyi yaşadıklarını fark ederler. Yaşanmaya değer olan bu deneyim, Kur'an'ın icazından kaynaklanmaktadır. Bu durumu oluşturan birden çok sebep olmakla birlikte, okuyucunun okuma anındaki ilgi, algı ve odaklanmasındaki değişiklikler, zihnindeki ve gönülündeki soru ve sorgulamalar, her seferinde tazelenme sürecini doğuran önemli etkenlerdendir. (Şenat 2011: 163). Kişi hangi zihni ve kalbi safiyet ve samimiyetle

¹⁴ Bu sınıflandırmalar hakkında geniş bilgi için bkz. Veysel Kılıç, Dilin İşlevleri ve İletişim, İstanbul 2002, 31 -32, Akşit Göktürk, Çeviri: Dillerin Dili, YKY, İstanbul, 1994, s. 23-25; Berke Vardar, Dilbiliminin Temel Kavram ve İlkeleri, Multilingual, İstanbul, 1998, s. 63-66.

¹⁵ A'râf 7/172

yaratıcısının kelâmına eğilirse, Allah'la diyalogu o mahiyette farklı mana ve muhtevayla gerçekleşmektedir. Allah bu gerçeği Kur'an'da, "Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder."¹⁶ şeklinde vurgulamaktadır. Bu ayette Allah, hem vahyin geliş yollarını hem de insanla olan konuşmasını özetlemektedir. (Gümrükçüoğlu 2013: 840).

"Allah (c.c.)'ın beşer ile iletişimini gerçekleştirmek için seçtiği haberleşme araçlarından birisi de söz (kelâm)'dür.¹⁷ Ancak her iki taraf da, yani hem bizzat Allah (c.c.) hem de insan, bu iletişimi gerçekleştirmek için "insan dili"ni kullanmaktadır. İnsan dili ise, sosyal bir olgu olarak, bir topluma mensup bireylerin anlaşma aracı olarak müşterek söz işaretlerini kullanmalarından meydana gelen bir sistemdir.¹⁸ Dolayısıyla meramını anlatmak isteyen toplumun bir üyesi, bu işaretler sistemine başvurmak zorunda kalır." (Güven 2012: 8).

"Kelam" sözcüğü muhtelif şekillerde Kur'an'da yetmiş beş defa geçmektedir. Buralarda "kelam" sözü farklı bağlamlarda ve genelde konuşma anlamında kullanılmıştır. Allah'ın Hz. Musa'yla kelamı, İsa peygamberin daha bebekken dile gelmesi, yerden çıkacak olan bir dabbenin konuşması, uzuvların şahitlik etmesi ile Yahya ve İsa peygamberlere "Allah'ın kelimesi" denmesi "kelam" ile ilgili olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca Kur'an için de "kelam" nitelemesi yapılmaktadır (Aydar ve Ulutaş 2010: 687). Kul, kelam ve Kur'an üçlüsü İslam açısından dinî iletişimin olmazsa olmazlarıdır.

Kur'an'ın dili, "yalın ve birleşik ifadeleriyle, ıstılahlarıyla, üslubuyla, temsilleriyle, teşbihleriyle, istiareleriyle, mecazi ifadeleriyle, kısacası tüm özellikleriyle genel olarak peygamberimizin yaşadığı toplumun dilidir. İlk dönemlerden başlayarak günümüze kadar yapılan tefsir çalışmalarında görülen genel karakter, Kur'an'ın öncelikli olarak dil çerçevesinde anlaşılmasına ve yorumlanmaya çalışıldığı gerçeğidir. Hatta tefsirde ilk tabakayı oluşturan müfessirlerin tamamı, sahip oldukları Arap dili açısından Kur'an kelimelerini incelemişlerdir, dolayısıyla bunların Kur'an yorumları da genelde dil yoğunluklu olmuştur." (Güven 2012: 9).

Vahyin doğru anlaşılması için "kelimelerin etimolojisini, Arap dil felsefesini, cümle yapısını ve mantığını bilmek gerekir (Rahman 1996: 226). Yine aynı şekilde yalın anlam üzerine giydirilen vurgu, mecaz ve imâ gibi sanatsal kullanımları içeren hitabet ve belâgat ilmine de hâkim olmak gerekir (el-Cüveynî 1369/1950: 159 vb.). Bu hususlar, vahyin semantiğinin ve dolayısıyla da ne demek istediğinin anlaşılması açısından oldukça önemlidir (Atay 2012: 11)." (Çağlayan 2014: 54, 55).

Bilgegil'in "kelamın fasih olmak şartıyla halin muktezasına uyması" şeklinde tanımladığı "belâgat" bir ilim olarak üç kısma ayrılır: meânî, beyân ve bedîî. Bu üç kolu Saraç şu şekilde özetler: "Meânî, sözün duruma uygun bir şekilde nasıl ifade edileceğini, beyan, bir maksadın birbirinden farklı usullerle ne şekilde dile getirileceğini, bedîî ise maksadı ifâdede yeterli olan söze mana ve ahenk açısından güzellik verme yollarını gösterir." (Saraç 2001: 35). Bilgegil, sözün belîğ sayılması için delâletin açıklığı, söz yerinin gözetilmesi ve uygun işaretin şart olması gereklerini sıralayarak ancak, böyle bir kelâmın kısa, kolay ve manaca zengin sayıldığını belirterek, belâgatin iki yönü bulunduğunu söyler: Yüce (tarf-ı a'lâ) ve aşağı yön (tarf-ı esfel) (Bilgegil 1989: 21- 22). "Tarf-ı a'lâ", Allah ilmi olduğu için bu alan, insanın söz söyleme kudretini aşar. İnsan ancak, "tarf-ı esfel" dairesinde konuşur. Mutlak belâgat, Kur'an'a mahsustur ne var ki, belâgatten mahrum kelâm da insanî sayılmaz." (Avşar 2007: 162).

Kur'an'ın her ayetinde kulların bilgi ve bilinç kazanmaları amaçlanmıştır. "Dilin duygusal işleviyle, Kur'an'ın kıssalara, yan anlamlara ve değer ifade eden kullanımlara yer vermesi arasında bir benzerlik söz konusudur. Kur'an'da yer alan emir, nehiy kipleri ve inşâî formlar dilin çağrı işleviyle örtüşmektedir. Kur'an'da tekrarların yer alması, tenbih edatları ve bazı surelerin başındaki huruf-i mukatta'a dilin ilişki işlevi bağlamında, bazı kelime ve kavramların açıklanması üst dil işlevi bağlamında değerlendirilebilir. Kur'an'ın üslûbunda önemli bir yer tutan edebi ve sanatsal kullanımlar ise dilin sanatsal işlevi açısından incelenebilir." (Karagöz 2007: 205, 206).

Cündioğlu'nun "Kur'an bizatihi dilsel bir metindir, dille alakalıdır; dolayısıyla Kur'an'ı anlamak veya yorumlamak; bir kelâm'ı, bir söz'ü, bir lisanda dile gelmiş bir ifadeyi (dilsel bir metni) anlamak ve yorumlamak demektir." (Cündioğlu 1995: 18) tespitini paylaşan Güven, "Söz'ün yazı'ya üstün olduğu Hz. Peygamber dönemi Arap toplumunda, Kur'an'ın sözlü (şifâhî) metin formunun yalnızca 'söylenmek istenen şey'i aktaran bir söz dizimi, söylem veya konuşma eyleminden ibaret olmadığı açıktır. Zira şifâhî metin olarak Kur'an, mevcut olayları yorumlamakta veya mevcut durumlar arasındaki bağlantıyı yeni bir perspektiften hareketle inşa etmektedir. Bu

¹⁶ Şûrâ 42/51.

¹⁷ Bakara, 2/253; Nisâ, 4/164; Şûrâ, 42/51. Allah ile insan arasında iki tür haberleşme aracından bahsetmek mümkündür. Bunlardan ilki sözlü olanıdır. Buna göre her iki taraf da "insan dili"ni kullanarak meramını anlatır. İkincisi ise sözsüzdür; Allah tabiat âyetlerini kullanarak, insan da vücudunun hareket ve işaretlerini kullanarak meramını anlatır. (Bkz.: Toshihiko Izutsu; Kur'an'da Allah ve İnsan, (Çev. Süleyman Ateş), İstanbul, Ts., s. 126.)

¹⁸ Bkz. Muharrem Ergin; Türk Dil Bilgisi, İstanbul 1977, s. 1; Doğan Aksan; Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim, Ankara 1995, s. 55; Doğan Aksan; Anlambilimi ve Türk Anlambilimi, Ankara 1978, s. 13; Özcan Başkan; Bildirişim İnsan Dili ve Ötesi, İstanbul 1988, s. 205; Agop Dilaçar; Dil, Diller ve Dilcilik, Ankara 1968, s. 5. Ayrıca insan dili ile hayvanların iletişimi arasındaki farklılıklar için Bkz.: Süheyla Bayrav; Yapısal Dilbilimi, Ankara 1998, s. 14-16.

yönüyle o, sadece olaylar arasındaki bağlantıları açığa çıkaran temsili veya bilimsel ifadenin ötesinde insanları yeni bir tavır ve tutum takınmaya zorlayan, farklı eylem tarzlarına yönlendiren ve özellikle de kendisine inananları etkileyen bir metindir.” yorumunda bulunuyor (Güven 2012: 12).

Kerim Kitabımızda “dil/lisan” ile ilgili ibareler şöyledir:

“Onlar sağırlar, dilsizler ve körlerdir. Bu sebeple onlar geri dönemezler. (Bakara 18). (Hidayet çağrısına kulak vermeyen) kâfirlerin durumu, sadece çobanın bağırıp çağırmasını işiten hayvanların durumuna benzer. Çünkü onlar sağırlar, dilsizler ve körlerdir. Bu sebeple düşünmezler. (Bakara 171). Yahudilerden bir kısmı kelimeleri yerlerinden değiştirirler, dillerini eğerek, bükerek ve dine saldırarak (Peygambere karşı) "İşittik ve karşı geldik", "dinle, dinlemez olası", "raina" derler. Eğer onlar "İşittik, itaat ettik, dinle ve bizi gözet" deselerdi şüphesiz kendileri için daha hayırlı ve daha doğru olacaktı; fakat küfürleri (gerçeği kabul etmemeleri) sebebiyle Allah onları lanetlemiştir. Artık pek az inanırlar. (Nisa 46). İsrailoğullarından kâfir olanlar, Davud ve Meryem oğlu İsa diliyle lanetlenmişlerdir. Bunun sebebi, söz dinlememeleri ve sınırı aşmalarıdır. (Maide 78). Ayetlerimizi yalanlayanlar karanlıklar içinde kalmış sağır ve dilsizlerdir. Allah kimi dilerse onu şaşırtır, dilediği kimseyi de doğru yola iletir. (Enam 39). Dileseydik elbette onu bu ayetler sayesinde yükseltirdik. Fakat o, dünyaya saplandı ve hevesinin peşine düştü. Onun durumu tıpkı kopeğin durumuna benzer: Üstüne varsan da dilini çıkarıp solur, bıraksan da dilini sarkıttıp solur. İşte ayetlerimizi yalanlayan kavmin durumu böyledir. Kıssayı anlat; belki düşünürler. (Araf 176). Şüphesiz Allah katında hayvanların en kötüsü, düşünmeyen sağırlar ve dilsizlerdir. (Enfal 22). (Allah'ın emirlerini) onlara iyice açıklasın diye her peygamberi yalnız kendi kavminin diliyle gönderdik. Artık Allah dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. Çünkü O, güç ve hikmet sahibidir. (İbrahim 4). Kendilerinin hoşlarına gitmeyen şeyleri Allah'a isnat ediyorlar. En güzel sonucun kendilerinin olduğunu anlatan dilleri de yalanın örneğini veriyor. Hiç şüphesiz onlar için sadece ateş vardır ve onlar, (ateşe) terk olunacaklar. (Nahl 62). Allah, şu iki kişiyi de misal verir: Onlardan biri dilsizdir, hiçbir şey beceremez ve efendisinin üstüne bir yüküdür. Onu nereye gönderse bir hayır getiremez. Şimdi, bu adamla, doğru yolda yürüyerek adaleti emreden kimse eşit olur mu? (Nahl 76). Şüphesiz biz onların: "Kur'an'ı ona ancak bir insan öğretiyor" dediklerini biliyoruz. Kendisine nispet ettikleri şahsın dili yabancıdır. Hâlbuki bu (Kur'an) apaçık bir Arapçadır. (Nahl 103). Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak "Bu helaldir, şu da haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş oluyorsunuz. Kuşkusuz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler. (Nahl 116). Allah kime hidayet verirse, işte doğru yolu bulan odur; kimi de hidayetten uzak tutarsa, artık onlara, Allah'tan başka dostlar bulamazsın. Kıyamet gününde onları kör, dilsiz ve sağır bir halde yüzükoyun haşrederiz. Onların varacağı ve kalacağı yer cehennemdir ki, ateşi yavaşladıkça onun alevini artırırız. (İsra 97). (Resulüm!) Biz Kur'an'ı, sadece, onunla Allah'tan sakınanları müjdeleyesin ve şiddetle karşı çıkan bir topluluğu uyarasın diye senin dilinle (indirilip okutarak) kolaylaştırdık. (Meryem 97). Dilimden (şu) bağı çöz. (Taha 26). (Resulüm!) Kâfirler seni gördükleri zaman: "Sizin ilahlarınızı diline dolayan bu mu?" diyerek seni hep alaya alırlar. Hâlbuki onlar, çok esirgeyici Allah'ın Kitabını inkâr edenlerin ta kendileridir. (Enbiya 36). (Bir kısmı:) Bunları diline dolayan bir genç duyduk; kendisine İbrahim denilirmiş, dediler. (Enbiya 60). Çünkü siz bu iftirayı, dilden dile birbirinize aktarıyor, hakkında bilgi sahibi olmadığımız şeyi ağızlarınızda geveleyip duruyorsunuz. Bunun önemsiz olduğunu sanıyorsunuz. Hâlbuki bu, Allah katında çok büyük (bir suç) tur. (Nur 15). O gün dilleri, elleri ve ayakları, yapmış olduklarından dolayı aleyhlerinde şahitlik edecektir. (Nur 24). (Bu durumda) içim daralır, dilim dönmez; onun için Harun'a da elçilik ver. (Şuara 13). (Resulüm!) Onu Rûhu'l-emîn (Cebrail) indirdi. Senin kalbine; uyarıcılardan olman için, Apaçık Arapça bir dille. (Şuara 193, 194, 195). Süleyman Davud'a varis oldu ve dedi ki: Ey insanlar! Bize kuşdili öğretilmiş ve bize her şeyden (nasip) verildi. Doğrusu bu apaçık bir lütuftur. (Neml 16). Kardeşim Harun'un dili benimkinden daha düzgündür. Onu da beni doğrulayan bir yardımcı olarak benimle birlikte gönder. Zira bana yalancılık ithamında bulunmalarından endişe ediyorum. (Kasas 34). (Gelseler de) size karşı pek hasistirler. Hele korku gelip çattı mı, üzerine ölüm baygınlığı çökmüş gibi gözleri dönerek sana baktıklarını görürsün. Korku gidince ise, mala düşkünlük göstererek sizi sivri dilleri ile incitirler. Onlar iman etmiş değillerdir; bunun için Allah onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır. Bu, Allah'a göre kolaydır. (Ahzab 19). Eğer biz onu, yabancı dilden bir Kur'an kılsaydık, diyeceklerdi ki: Ayetleri tafsilatlı şekilde açıklanmalı değil miydi? Arap'a yabancı dilden (kitap) olur mu? De ki: O, inananlar için doğru yolu gösteren bir kılavuzdur ve şifadır. İnanmayanlara gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır ve Kur'an onlara kapalıdır. (Sanki) onlara uzak bir yerden bağırılıyor (da Kur'an'da ne söylendiğini anlamıyorlar.) (Fussilet 44). Biz onu (Kur'an'ı), öğüt alalar diye senin dilinde indirerek kolayca anlaşılmasını sağladık. (Duhan 58). Onlar kalplerinde olmayana dilleriyle söylerler. (Fetih 11). Şayet onlar sizi ele geçirirlerse, size düşman kesilecekler, size ellerini ve dillerini kötülükle uzatacaklardır. (Mümtahine 2). (Resulüm!) onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımıldatma. (Kıyamet 16). Biz ona iki göz vermedik mi? Bir dil ve iki dudak, Ona iki yolu (doğru ve eğriyi) gösterdik. (Beled 8, 9, 10). O'nun delillerinden biri de, gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için (alınacak) dersler vardır. (Rum 22). Ondandır önce de bir rahmet ve rehber olarak Musa'nın kitabı vardır. Bu

(Kur'an) da, zulmedenleri uyarmak ve iyilik yapanlara müjde olmak üzere Arap lisanıyla indirilmiş, doğrulayıcı bir kitaptır. (Ahkaf 12).¹⁹

Kuran-ı Kerim surelerinde Türkçe meale²⁰ göre (36 adet) “Dil/lisan” kelimelerinin geçtiği 34 farklı cümle kalıbı mevcuttur. Cümlelerde Bağlama grubu (Bağ. Grb.: 12 adet), İyelik grubu (İye. Grb.: 18 adet), Vasıta Grubu (Vasıta Grb: 7 adet), Sıfat Tamlaması (S T: 23 adet), İsim Tamlaması (İ T: 11 adet), Zarffil Grubu (Zrf.F. Grb.: 2 adet) ve Birleşik Fiil Grubu (Bi. F.: 7 adet) bulunmaktadır. Bu kelime grupları Türkçede genellikle en çok kullanılan gruplardır. 23 adet kullanımla en çok yer alan sıfat tamlaması, ifadenin betimleyici yönünün ağır bastığını göstermektedir. Allah, “dil” ile ilgili mesajlarını tasvirlerle süslemiştir, denilebilir.

İslam dininin ikinci temel kaynağı olan hadislerin dili de dinin doğru anlaşılması ve iletişimin sağlıklı kurulması için önemlidir. “Hz. Peygamber, konuşma ve yazıda yapılan her türlü dil hatası ve fasih lehçeden ayrılma anlamına gelen “lahn” konusunda insanları uyarmış ve lahn yapmanın uygun olmadığını şu sözleri ile ifade etmiştir: “Ben Kureyşliyim, Benî Sad içinde büyüdüm. Benden hiç lahn meydana gelir mi?” (Tural 1978: 47)” (Özdoğan 2015: 10). Dolayısıyla anlam ve cümle yapısı bakımından bozuk ifadelerin hadis olamayacağı gerçeğinden hareketle, uydurma hadislere itibar edilmemesi hususu doğru iletişim açısından önem arz etmektedir.

“Kur’an’ın ortaya koyduğu interaktif iletişim süreci, kaynağı Allah, hedefi başta insan olmak üzere bütün varlıktır. Bu iletişim sürecinde mesaj kaynağı Allah, vasıtası Cebrail, alıcılar ise Peygamberler ve insanlardır. Bu süreçte iletişim, sözel veya sözel olmayan unsurlarla gerçekleşmektedir.” (Gümrükçüoğlu 2013: 858). Ancak Arapça, Kur’an’ın aslî unsurlarından biridir. Bu dil, Allah ile kul arasında irtibatı sağlayabilecek kapasitede ifade gücüne sahiptir. Bundan dolayı Cenab-ı Hakk Kur’an’ın Arapça indirilmesi hakkında *إنا أنزلناه قرآنا عربيا لعلكم تعقلون* “düşünesiniz diye onu Arapça bir Kur’an olarak indirdik”²¹ demektedir. Yusuf suresi dışında, Ra’d 37, Nahl 103, Tâhâ 113, Şuarâ 195, Zümer 28, Fussilet 3, 44, Şûra 7, Zuhuruf 3, Ahkaf 12 surelerinde de açıkça belirtilir. Yani bir bakıma Arapça, düşünme örgüsünü sağlayabilecek ifade zenginliğinin kaynağı olma özelliğiyle insanlığın son kutsal kitabının dili seçilmiştir (Eren 2014: 135).

Kur’an-ı Kerim, en güzel olandan gelen ve bizi dosdoğru yoluna sevk eden en güzel sözdür. “Onlar ki, sözü dinlerler ve onun en güzeline uyarlar. İşte onlar Allah’ın kendilerini doğru yola ilettiği kimselerdir ve onlar sağduyu sahipleridir.”²² Dolayısıyla peygamberimize isnat edilen sözler de dâhil olmak üzere dini konudaki tüm sözler, sözlerin en güzelinin sahibi olan Allah’ın sözlerine uygun olduğu oranda dini anlamda bir değer taşır. Bunun dışındaki sözler, kişilerin kendi görüş ve düşüncelerini temsil eder. (Dorman 2016: 125, 126). Allah ve Peygamber’inin sözleri dışındaki güzel sözlerin de elbet bir değeri ve önemi vardır. Ancak bu sözlerin önemi söyleyenin değeriyle doğru orantılıdır.

Kur’an’ın tarifi ile “sözü dinlemek ve en güzeline uymak” ideal davranış olarak görülmektedir. “Onlar ki, sözü dinlerler ve onun en güzeline uyarlar.”²³ Şüphesiz sözlerin en güzeli Allah’ın sözleridir. Allah’ın söz ve uyarılarını dikkate almadan, Allah adına, peygamberimiz adına uydurulmuş sözlerle itibar edenler, dinde olmayı varmış gibi söyleyenler, dosdoğru yol üzerinde değil, batıl üzerinde yürüyenler, sözlerin en güzelinden nasiplenemezler. (Dorman 2016: 414).

Bir hadis-i şerifte Rasûl-i Ekrem (s.a.s), “Kur’an’ın zahiri, batını, haddi, matlaı vardır.” buyurmaktadır. İbn Abbas’tan gelen başka bir rivayette de şöyle denmektedir: “Kur’an’ın dalları, fenleri, zahir ve batını vardır. Onun acâibi bitmez. Sonuna ulaşılmaz. Âlimler ona doymaz.” Allah’ın irade sıfatından gelen tabiat sırlarla dolu olduğu gibi, kelâm sıfatından gelen Kur’an da sırlarla doludur. Müfessirler Kur’an deryasının birer dalgıcı olarak, insanlığa onun manâ denizinden nice inciler, mücevherler takdim ederler... Tabiat, zahirinin maverasında nice sırlar taşıdığı gibi, Kur’an da ilk hatıra gelen manânın ötesinde nice nokteler taşır...” (Eren 2014: 149). Arapça’nın bozulması halinde Kur’an’ın bu derin muhtevasına erişmek imkânsızlaşır.

“Allah’ın insan tarafından bilinmesi, Allah’ın kendini insana bildirmesiyledir. Kur’an’daki âyetler incelendiğinde birçok âyetin ulûhiyyet konusuyla yakından ilgili olduğu görülür.”²⁴ Allah’ın insanla olan iletişiminde kulun her durumunun Allah tarafından bilinmesi Allah-insan ilişkisinin temel noktalarından birini oluşturur.²⁵ Dolayısıyla kulun Allah ile ilişki kurması ve bu ilişkinin doğurduğu bilinci kesintisiz olarak yaşama, hal ve kemâli dinin özünü oluşturmaktadır.” (Gümrükçüoğlu 2013: 843). İletişim sürdükçe, insanın iç yolculuğu devam edecek, kişi kendi gerçeğini keşfettikçe Kur’an’ın hakikatine erecektir.

¹⁹ Metindeki âyetler Diyanet mealinden alınmıştır. http://www.atib16.at/Kuran-i_Kerim.pdf Erişim tarihi: 03.04.2018

²⁰ Söz konusu Diyanet mealî kastedilmektedir.

²¹ Yûsuf 12/2

²² Zümer 39/18

²³ Zümer 39/18

²⁴ Bakara 2/116-117; 163 Al-i İmrân 3/2; 5-6, 18; Mâide 5/17, 72-76; Enâm 6/73; Yûnus 10/18; 66, 68; Ra’d 13/2, 16, 33; İsrâ 17/22, 39,42; Hac 22/18; Ankebût 29/61, 62; Tegâbün 64/1-4.

²⁵ En’âm 6/73; Enfâl 8/47; Ra’d 13/9; Fussilet 41/54.

İnsanın Allah ile olan sözlü ve sözsüz (düşünsel, duygusal, davranışsal, sezgisel vb.) iletişimi ibadet vasıtasıyla gerçekleşir. “Bu gerçeği Kur’an, ‘Eğer dualarınız (ibadetiniz) olmasa Rabbim size ne diye değer versin?’²⁶ şeklinde beyan ederek, insanların varlık sebebi olarak ibadeti belirtmiştir.²⁷ İbadetin özü ise duadır. Hz. Peygamber’in, ‘Dua ibadetin özüdür.’ hadisinde de belirttiği üzere dua, insanın Allah’a kulluk çerçevesinde işlediği fiillerin pek çoğunu kapsayan geniş bir kavramdır. Bu şekliyle kulluğun en önemli unsuru olmasından dolayıdır ki, Kur’an’a baktığımızda birçok âyette dua kökünden türeyen fiillerin, ibadet kavramının yerine geçecek şekilde kullanıldığı görülür.²⁸” (Gümrükçüoğlu 2013: 853).

Dua hem kişisel menfaatlerin temini hem de toplumsal güzelliklerin tesisi için önemlidir. Birbirlerine güzel dileklerde bulunan insanların meydana gelecek iyilikten istifade etmemeleri düşünülemez. Bu nedenle “İnsanlar arasındaki iletişimi sağlayan, onları bir araya getirip homojenleştiren unsurlar arasında dil ve birbirlerini etkilemeleri, iç içe olmaları bakımından din çok önemli bir yere sahiptir.” (Dikme 2012: 98). Din ile dil sosyal bir varlık olan insan ve toplum için hayatın her safhasında ayrılmaz ikili gibi var olagelmışlerdir.

“Sosyal psikologlar, iletişimi bireyler arası ilişkiler ve grup içi etkinlikler çerçevesinde araştırma konusu yapmaktadırlar. Dilbilimciler ise, dilin yapısı konusunda yaptıkları çalışmaları, iletişim biliminin bir parçası olarak değerlendirmektedirler” (Certel 2008: 128). Her iki bilim dalı da dilin sosyal bir varlık olduğu gerçeği üzerinden hareketle, birey ve toplumun psikososyal davranışları ile kültürel nitelikleri hakkında inceleme ve değerlendirme verileri sunmaktadır. Din de bir yönüyle sosyal, bir başka yönüyle de bireysel bir olgu olduğundan; din, dil ve birey arasındaki bütün bağların sağlamlığı toplumun sağlıklı olmasına katkı sunmaktadır.

“Söz, “kelime” kisvesine bürünmüş olsa bile, onu hiçbir zaman belli bir kalıbın mahkûmu sayamayız. Bu itibarla kelimenin her zaman için bir “gerçek manası” bir de sembolle çözülen “sembolik manası” vardır. İrfan meclisindeki bahtiyar kişilere, rûhî bir haz ve zevk veren söz, sembol kisvesinden çıkarak üryan hale gelen sözdür. Kendisini mazmunuyla ortaya koyan söz, ciddi bir bilgi, zekâ, olgunluk ve sezgi gerektireceğine göre, bu cihazlarla donanmış insanların sözlerinde, onları ancak erbabının anlayacağı birtakım hakikatlerin saklı olduğu ileri sürülebilir.” (Avşar 2007: 166). Peygamberler, veliler, ermiş ya da dervişler arifane sözleriyle topluma yön vermekle kalmaz, insanın iç yolculuğundaki her karanlık dehliz için veciz ifadeleriyle meşale aydınlığı sunarlar.

“Kullar ya da insanlar arasındaki dinî iletişim, Hz. Peygamber’in vefatından sonra, Allah’ın kitabı ve Hz. Peygamber’in sünneti çerçevesinde şekillenen dinin itikadî, amelî ve ahlakî esaslarından oluşan mesajların aktarılması şeklinde günümüze kadar devam ede gelmiştir.” diyen Certel (144), “Günümüzde, her alanda olduğu gibi din konusunda da, başta televizyon kanalları olmak üzere, çok büyük kalabalıklara mesaj ulaştırma ve bu yolla topluma yön verme imkânı sağlayan çok çeşitli ve etkili kitle iletişim araçlarına ve muazzam bir teknolojiye sahip bulunmaktayız. Ancak, bu imkânların etkili ve sağlıklı dinî iletişim adına iyi kullanıldığını söylememiz pek mümkün görünmemektedir.” Certel 2008: 158) tespitinde bulunuyor. Yakın tarihimizde türeyen sahte peygamberler, uydurma hadis ve evliya menkıbeleriyle din ve toplum hırpalanmakta, sağlıklı iletişim ortamları baltalanmaktadır.

“İnsanın gerek kendi varlık gurubuyla gerekse kendi dışındaki varlık guruplarıyla olan iletişim düzeni, çok yönlülük esasına dayanır. Bu iletişim alanlarıyla, sağlıklı bir ilişki ve iletişim kurmak, ancak insanın Yaratana ile olumlu bir iletişim sürecini gerçekleştirmesine bağlıdır. Dolayısıyla İlahî vahyin amacı, insan kabiliyetlerini en üst seviyede geliştirerek, onu üstün varlık bilincine ulaştırmaktır.” (Gümrükçüoğlu 2013: 859). Yaratana olumlu iletişim süreci, Kur’an’ın doğru anlaşılması ile başlar.

Mehmet Said Şimşek’in “Hayat Kaynağı Kur’ân Tefsiri” üzerine bir inceleme yapan Karataş, “Şimşek, genel olarak ayetin zahiri anlamını ön plana çıkarmıştır. Zahir ötesine veya mecaz olarak anlaşılmasına herhangi bir karine olmadan itibar etmemiştir. Bir pasajın farklı anlamları arasında çelişki olmadıkça manaları telif etme yoluna gitmiştir. Onun bu yöntemi aslında insanları fırkalara bölen ve ayrışmalara neden olan tartışmaların önüne geçme düşüncesi olarak yorumlanabilir.” diyor (Karataş 2012: 151). “Ona göre Müslümanlar teknolojik alanda üretkenliği kaybettikleri gibi sosyal bilimlerde de üretken olmaktan uzaktırlar. Bu sebeple Müslüman düşünürler ve sosyal bilimciler İslami düşünceyi ifade edecek dil ve kavramları üretmeden sosyal meselelere çözüm üretmeleri mümkün gözükmemektedir.” (Karataş 2012: 127).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Din, Psikoloji, sosyoloji, felsefe, dil ve edebiyat bilim uzmanlarının; dinler tarihi, arkeoloji, antropoloji vb. sosyal bilim verilerinin ışığında, tüm insanları kuşatacak ve her kesin dini doğru anlamasına yarayacak, bütün zamanlara hitap eden İslam dininin ortak terminolojisinde buluşmalarına ihtiyaç vardır. “Genel dil kuralları içerisinde tam

²⁶ Furkân 25/77.

²⁷ Zemahşeri, age., C. III, s. 289.

²⁸ En’am, 6/71; A’raf 7/194-197; Yûnus, 10/106; Nahl, 16/86; İsrâ, 17/71 Hac 22/73; Mü’min, 40/74.

olarak ifade edilemeyen Tanrı, yaratılış, inanç ve ahret gibi metafizik konuların din dilinin kendi sistematığı açısından ele alınması gerekir. Bu nedenle din dilinin, diğer bilimlerde kullanılan mantıksal doğrulamacı ilkelere ve fonksiyonel lengüistik tahlillere göre değerlendirilmesi yanlıştır.” diyen Çağlayan (s. 56), “Bize göre, din dilinin ele aldığı metafizik unsurlardan dolayı geçerli bir lengüistik temele oturtulamayacağı iddiaları ne kadar yanlışa, onun gizli manalar içeren özel bir dil olduğunu savunmak da o denli yanlışa olacaktır.” (Çağlayan 2014: 46) kanaatini belirtiyor.

Dil, ayrıştırıcı özelliğinin yanında birleştirici (ekleme) niteliğe de sahiptir. Bu hususiyeti ile de ayrıştırmış olduğu göstergeleri birleştiren, daha sonra da onları dizgisellik özelliği sayesinde sıralayan ve onları anlamlı iletilere dönüştürerek aktarıma hazır hâle getiren; fonetik, morfolojik, sentaks, söz varlığı vb. gibi bileşenleri sayesinde iletilerin doğru bir şekilde oluşturulmasını ve aktarılmasını sağlayan bir düzenektir. Örneğin “alacağın olsun” ifadesinin anlamının sadece onun tonuyla belirlenmesi, dilin bileşenlerinden biri olan ses özelliklerinin yani fonetik özelliklerin (ses tonu, tını, rengi, ahengi, ritmi vb.) iletilerin bölünmesinde ve biçimlendirilmesinde büyük rol oynadığının ve ifadelere anlam veya anlamlar kazandırdığının bir ispatıdır.

İnsanlara varlıklarını hatırlatan dil, onları sosyalleştiren ve onlara ortak yaşam alanları sunarak iletişimi etkin kılacak topluluklar oluşturan, yasak ifadeleri (tabuları), örtmece yöntemi ile yeniden ifade etme imkânı sağlayarak iletişime kolay bir anlatım ve anlamlandırma boyutu kazandıran bir cevherdir (Yalçın ve Şengül 2007: 767, 768).

İnsan, aklı sayesinde önce dili, daha sonra da ilmi keşfetmiştir. Bu nedenle Derviş Yunus “İlim ilim bilmektir. İlim kendin bilmektir.” diyerek kendini bilmenin önemini yüzyıllar ötesinden haykırmaktadır. Kendini bilmeyen haddini, haddini bilmeyen de hakkını bilemez. Kur’an dil sayesinde ve dile verdiği önem nedeniyle insanı yüceltmekte, yaratıcı- kul iletişimi ile hayatta başarılı ve mutlu olmanın yollarını göstermektedir.

Din dili dışındaki alanlarda meydana gelen iletişim hatalarının doğuracağı sonuçlar, yanlışa anlamadan kaynaklanan gücenme, kırılma, küsme ve kavga etme gibi sonuçlar doğururken, dinî konulardaki iletişim kazaları daha ciddi problemlere neden olmaktadır. Tarihte milyonlarca insanın ölmesine ve sakat kalmasına sebep olan savaşların genellikle din temelli olması ve bunun da iletişimsizlikten kaynaklanması ibret vericidir. Dünya barışı için ortak iletişim dili geliştirilmeli, dinlerin saygı, sevgi, nezaket, edep ve adapta etik değerlere riayet vb. gibi ortak beklentileri siyaset, ticaret, bilim, sanat ve spor gibi beşeri her alanda öne çıkarılmalı; diplomatik dil ve nezaket, ülkeler ve halklar arasındaki sorunların çözümünde iyi niyet göstergesi olarak sergilenmelidir.

İletişim, insanların dış dünyayı algılayarak iç dünyalarında anlamlı iletilere dönüştürdükleri ve bu anlamlı iletileri de dış dünyayla paylaştıkları dinamik bir süreçtir. Bu sürecin devamlılığı ise dile ve dil ile yeni nesillere aktarılan millî ve manevi değerlere dayanmaktadır. Dil ve din insan düşünce, duygu ve davranışlarının temel iki ögesidir. Kendi aklı ile gönlü arasında çatışma yaşayan kişinin iç huzurundan ve tutarlı olmasından pek söz edilemez. “Özü, sözü bir olmak”, sağlıklı iletişim kurmak ve güvenilir olmak için önemli bir göstergedir. Kur’an, her vesile ile insanları doğruluğa ve güzel konuşmaya teşvik etmektedir. Bu nedenle din eğitiminde dil eğitimi ihmal edilmemelidir.

Kul ve Allah arasındaki iletişimin sınırı kulun mahiyet ve marifetine göre belirlenmekte, böylece Allah’ın insan için belirlediği yaratılış gayesi olan kulluğu ve Allah adına vekilliği gerçekleşmektedir. Öyleyse iyi ve başarılı kulluk için de doğru ve etkili vekillik için de dili güzel ve etkili kullanmak gerekmektedir. Mesajı doğru alan, iletiyi doğru kodlayan ve susması gerektiğinde susan, konuşması gerektiği yerde susmayan kişiler olmalıyız.

Kişi hangi zihni ve kalbi safiyet ve samimiyetle yaratıcısının kelâmına eğilirse, Allah’la diyalogu o mahiyette farklı mana ve muhtevayla gerçekleşmektedir. Aynı safiyet ve samimiyetle insanlar ve diğer canlılara, hatta bütün mahlûkata yönelen insan; önce emniyeti, sonra da karşılıklı memnuniyeti yakalayacaktır. Allah’a iman, tam güvenmeyi; salim bir emniyet de tam bir güven vermeyi temin etmelidir. Emniyet, temenni ve memnuniyet doğru iletişim ile kurulabilir. Bu noktada “dil”in “gönül” anlamı ihmal edilmemelidir.

Kur’an’ın ortaya koyduğu interaktif iletişim süreci, kaynağı Allah, hedefi başta insan olmak üzere bütün varlıktır. Bu iletişim sürecinde mesaj kaynağı Allah, vasıtası Cebrail, alıcılar ise Peygamberler ve insanlardır. Kur’an anlayarak, hissederek ve ruha dokunacak şekilde okunmalı; onun adına konuşanlar, aradan “ben”i çıkarmalı, “biz”e dair bütün izahların noksan, bütün yorumların eksik olacağı gerçeğini unutmamalıdır.

“Müslümanlar teknolojik alanda üretkenliği kaybettikleri gibi sosyal bilimler alanında da üretken olmaktan uzaktırlar. Bu sebeple Müslüman düşünürler ve sosyal bilimciler İslami düşünceyi ifade edecek dil ve kavramları üretmeden sosyal meselelere çözüm üretmeleri mümkün gözükmemektedir.” Bu karamsarlık ümide dönüşmeli; gaflet, dalalet ve ihanet sarmalı içinde kıvranan toplumlar yeni bir silkinişle azim ve kararlılık içinde bilim, sanat, ticaret vb. her alanda dünya ölçeğinde başarıya yönelmelidirler. Bu konuda sihirli anahtar dört beceri özelliğiyle dildir. Konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerileri yetersiz kişi ve toplumların gelişemeyecekleri dikkate alınarak, eğitim ve öğretimin her aşamasında öğrencilerin üretme ve ifade etme kabiliyetlerini geliştirici programlar uygulanmalıdır.

İnsan, dünya ve Kur'an çeşitli yönleriyle birbirine benzetilir. "Peygamber yürüyen Kur'an, dürülen dünya insan" ise, değişim ve dönüşüm sürer her an. Dil; her üçü için de gereklidir ve üç benzemezi birbirine döndüren harikulade bir araç; ezelden ebede varlığını sürdüren "kökü arzda, dalları semada ve her mevsim meyve veren" bir İlahî ağaçtır. İnsanca yaşamak, doğru yolda buluşmak ve güzellikte yarışmak için dil, yani doğru iletişim şarttır. Kur'an, dünya ve insan için hem doğru kılavuz hem de sağlam kaynaktır. Onunla sürekli iletişim içinde bulunmak, ebedî hayat için mutlak bir hak ve muhakkak olan ezeli varlığa ulaşmak bedii bir ihtiyaçtır. Denebilir ki Kur'an, gayesi ve temel malzemesi insandan mürekkep sanat mucizesi olan dil manzumesidir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2015). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Arpa, E. (2002). "İ'cazü'l - Kur'an Konusuna Farklı Bir Yaklaşım", AÜİFD Cilt XL/LL, 1, 81-107.
- Atay, H. (2012). *Kur'ân'a Göre Araştırmalar VI*, Atay ve Atay Yayıncılık, Ankara.
- Avşar, Z. (2007). "Şairlerin Görüp Unuttukları Bir Rüya: Belâgat", Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 2/4.
- Aydar, H. ve Ulutaş, İ. (2010). "Dilin Kökeni: Kur'an-ı Kerim Ve Diğer Kutsal Kitaplara Göre Dil Olgusu", Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4.
- Aydın, M. (2002). *Din Felsefesi*, İzmir İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İzmir.
- Bilegil, K. (1989). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri (Belâgat)*, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Cebeci, L. (1987). "Kur'an Sosyolojisi Üzerine Bir Deneme", İslami Araştırmalar Dergisi, Ankara.
- Certel, H. (2008). "Din-İletişim İlişkisi Ve İletişim Engelleri", Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2/21.
- Cündioğlu, D. (1995). *Kur'an'ı Anlama'nın Anlamı -Hermenötik Bir Deneyim-*, Kitabevi, İstanbul.
- Çağlayan, H. (2014). "Rasyonalizm Bağlamında Dilbilim Ve Din Dili İlişkisi", EKEV Akademi Dergisi, 18/58, 41-58.
- Dikme, H. (2012). "Semavî Dinlerde İbadete Çağrı İletişim", The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science, 5(10), 97-114.
- Dizdaroğlu, H. (1988). *Terimler Üzerine*, Dil Yazıları I, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Dorman, E. (2016). *Allah'a Öğretilen Din*, İstanbul Yayınevi, İstanbul.
- Eren, A. C. (2014). "Kur'ân Metninin Dil Özellikleri", EKEV Akademi Dergisi, 18/59.
- Eren, H. ve Diğerleri (1998). *Türkçe Sözlük II*, Türk Dil Kurumu Yay., Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım Yayımları, İstanbul.
- Ertuğrul, R. (2004). *Kur'an'a Göre İnsanın Psiko-Sosyal Açısından Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri (Tefsir) Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı Prof. Dr. Şevki Saka, Ankara. <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/265/>.
- Gümrükçüoğlu, S. (2013). "Kur'an'da Allah Ve İnsan Arasındaki İletişim Kodları", The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science, 6(4), 837-862.
- Güven, Ş. (2012). "Kur'an Dilinin Özellikleri", ERUIFD, 1/14, 7-20.
http://www.atib16.at/Kuran-i_Kerim.pdf, (Erişim tarihi: 07.11. 2018).
- İzutsu, T. (1975). *Kur'an'da Allah ve İnsan*, (Çev. Süleyman Ateş), Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara. <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/617.pdf>. (Erişim Tarihi: 21. 06. 2018).
- Karaağaç, G. Y. (2002). *Dil, Tarih ve İnsan*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Karagöz, M. (2007). "Dilin İşlevleri Açısından Kur'an'ın Üslubu", KSÜ. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 9, 171-206.
- Karataş, A. (2012). "Mehmet Said Şimşek'in 'Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri' Üzerine Bir İnceleme", Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 12/2.
- Koç, T. (1998). *Din Dili*, İz Yayıncılık, İstanbul.

- Koç, T. (2001). "Kur'an Dili Açısından Söz Anlam İlişkisi", *Kur'an ve Dil, Dilbilim ve Hermenotik Sempozyumu*, 17-18 Mayıs 2001, Van.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*, TDK. Yayınları, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (1995). *Örnekleriyle Türkçe Sözlük*, MEB Yayınları, Ankara.
- Moran, B. (2004). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, İletişim Yayıncılık, İstanbul.
- Önal, R. (2008). "Kur'an'da İmânî Ve Ahlâkî Bir Tavır Olarak Sabır", C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi XII/2, 439-466.
- Özdoğan, M. A. (2015). "Klasik Arap Edebî Tenkidine Genel Bir Bakış", KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 12/1.
- Öztürk, M. (2015). *Kur'an Dili ve Retoriği*, Ankara Okulu Yayınları, Ankara.
- Saraç, Y. (2001). *Klasik Edebiyat Bilgisi Belâgat*, Bilimevi Yayınları, İstanbul.
- Şenat, F. A. (2011). "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Anlayarak Kur'an Okuma Durumları Üzerine Bir Çalışma", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 52/1, 143-164.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*, TDK Yayınları, Ankara.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Multilingual Yayınları, İstanbul.
- Yalçın, S. K. ve Şengül, M. (2007). "Dilin İletişim Süreci İçerisindeki Rolü Ve İşlevleri", Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları, Volume 2/2.
- Yavuz, Ö. F. (2006). *Kur'an'da Sembolik Dil*, Ankara Okulu Yayınları, Ankara.
- Yazır, E. M. H. (1979). *Hak Dini Kur'an Dili*, Eser Neşriyat, İstanbul.

EXTENDED ABSTRACT

In the Holy Quran, the word “insân” (meaning “human”) is mentioned sixty-five times, the word “ins” is mentioned eighteen times and the word “insî” is mentioned one time. Also, the word “enâsî” is mentioned in one verse, the word “ünâs” in five verses and the word “nâs” (the plural form) is mentioned in two hundred forty verses in the Quran. We see the word “ânese,” which means “to see” in five verses, and the word “teste’nisû,” which means “to get permission,” in one verse. The “müste’nisîn” form of the word, which means “to talk, to see someone as friends, to keep company,” is also used in one verse in the subject form. The word “salsâl,” whose literal translation is some kind of wet clay that makes a sound when knocked on, is mentioned as well. This word is said to be used with reference to two things: One is the human beings’ ability to talk and form languages which separate them from other living creatures, the other is the vulnerable and weak nature of human beings.

In this study, we identified that 74 different expressions which we think of as related to language and communication were used 2162 times in total in the 2077 verses of 924 surahs (sections) of the Quran. The Turkish translation of the Quran prepared by Turkish Directorate of Religious Affairs is used for this study. By specifying the usage frequencies of all these expressions and identifying the verses and surahs they were used in, the importance of language in Quran and human communication is surveyed throughout the study.

The limits of communication between God and man is determined by the essence and skills of man and thus the worship, which is the purpose of creation determined by God for man, is realized and man serves as the deputy of God. So, it is necessary to use the language beautifully and efficiently in order to do well and be successful in the duty of worship and be a proper and efficient deputy. We need to be persons who get the message right, code the message right and keep silent when needed and do not keep silent where we are needed to speak.

How man yields to the word of his creator with sincerity and purity of the mind and heart defines his dialogue with God, its meaning and contents. Tending towards other human beings and beings and even all living creatures with the same purity and sincerity, man will first seize safety and then reciprocal satisfaction. Faith in God must assure full trust, and an intact safety must establish a complete trust. Safety, prayer and satisfaction can be established through right communication. At this point, the “heart” meaning of “language” should not be neglected.

The pessimism about the Islamic world must turn into hope; societies that are writhing in a spiral of inattention, perversion and betrayal must shake those off and with resolution and determination, gravitate towards global successes in all fields such as science, art and trade. In this respect, language is the key with its four-skill characteristic. Considering the individuals and societies that are incompetent in speaking, writing, reading and listening skills cannot develop, programs that develop and improve students’ productivity and the ability to express themselves should be implemented in every stage of education and training.

There are 34 different sentence patterns in the surahs of the Holy Quran (36 surahs) that include the words “dil/lisan,” meaning “language”. These include the Connectors Group (In Turkish: Bağlama grubu / Bağ. Grb.: 12 items), Possessive Group (In Turkish: İyelik Grubu / İye. Grb.: 18 items), Agency Group (In Turkish: Vasıta Grubu / Vasıta Grb: 7 items), Adjective Clause (In Turkish: Sifat Tamlaması / S T: 23 items), Noun Clause (In Turkish: İsim Tamlaması / İ T: 11 items), Verbal Adverb Group (In Turkish: Zarffiil Grubu / Zrf.F. Grb.: 2 items) and Compound Verb Group (In Turkish: Birleşik Fiil Grubu / Bi. F.: 7 items). These word groups are usually the most frequently used word groups in Turkish. The fact that adjective clause with 23 uses is the most frequent group shows that the descriptive aspect dominates the Book. It can be said that God adorned his “language-related” messages with descriptions.

Human beings, the Earth and the Quran are associated with each other in various ways. Since “the Prophet is a walking Quran, the rolled up Earth is the human,” there shall always be change and transformation. Language is a necessity for all three, and the wonderful tool that transforms these three dissimilar beings is a divine tree with roots in the ground and branches in the sky, that bears fruits in all seasons and lives for all eternity. Language, namely accurate communication, is a necessity for living humanely, meeting on the right path and competing in kindness. The Quran is the true guide and a solid source for the Earth and the human beings. Being in constant contact with the Quran and reaching the eternal being, which is an absolute right and an unquestionable certainty for everlasting life, is an aesthetic need.